

Kadernota 2024

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Kaders en uitgangspunten voor begroting 2024.....	5
Venster 1. Bestuur en dienstverlening.....	6
Venster 2. Gemeenschappen	10
Venster 3. Omgeving en economische ontwikkeling	15

Inleiding

Op één moment in het jaar kijken we naar het verleden (jaarrekening), naar het heden (eerste bestuursrapportage) en naar de toekomst (kadernota). Dat moment ligt in het voorjaar. Met het vaststellen van de kadernota, bepaalt de raad de kaders en spelregels waarbinnen het college een voorstel voor de programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025 – 2027 zal opstellen. Dit zijn de financiële kaders die zorgen voor de financieel-technische uitgangspunten. Daarnaast zijn er de beleidsvoornemens die voortvloeien uit bijvoorbeeld het coalitieakkoord en wettelijke verplichtingen. Voor zover op dit moment bekend nemen we per beleidsvoornemen het verwachte financieel effect op. Dit zijn richtinggevende bedragen die een indruk geven wat de financiële impact van de beleidsvoornemens is. De concrete invulling zal moeten blijken bij de programmabegroting.

In onze gemeente leven intussen volop plannen, wensen en ambities. Het Rijk voegt daar allerlei eisen aan toe terwijl ook vanuit ontwikkelingen in de samenleving, dichtbij en verder weg, steeds nieuwe uitdagingen op ons pad komen. Van het liefdevol bijstaan van hulpbehoevende inwoners in het sociale domein tot de opvang van statushouders en asielzoekers. Van het invoeren van maatregelen om duurzaamheid en klimaatneutraliteit in de gemeente te vergroten tot het ontwikkelen van een nieuwe multifunctionele accommodatie in Loon op Zand. Van ons voorbereiden op de Omgevingswet die per 1 januari 2024 in heel Nederland geldt tot omgaan met de nieuwe realiteit van stikstofdepositie in een gemeente die de Loonse en Drunense Duinen omarmt. Dit alles met een ambtelijke organisatie die onderbemenst is gehuisvest in een loon- en functiegebouw dat nog verre van optimaal is toegerust op het in voldoende mate borgen van kwaliteit.

Deze opeenstapeling van wensen, eisen en ontwikkelingen dwingt het gemeentebestuur tot keuzes maken en prioriteiten stellen. In deze kadernota presenteren we als college drie grote en bepalende opgaven:

- We blijven inzetten op de ontwikkeling en versterking van onze eigen organisatie om te kunnen voldoen aan onze ambities en vragen vanuit de samenleving
- We zetten stappen in de implementatie van de visie op het sociaal domein
- En tot slot duurzaamheid als meest actuele thema

Vooralsnog is de gemeente financieel gezond. Ook Loon op Zand is niet op voorhand immuun te verklaren voor de gevolgen van het alom gevreesde 'Ravijnjaar 2026'. Het is nog te vroeg voor wanhoop, het is wel de hoogste tijd om te komen tot keuzes. Omdat we niet alles wat we kunnen willen ook echt kunnen doen.

Leeswijzer

Ten tijde van het schrijven van deze kadernota hebben we te maken met onzekerheden en is nog niet alle noodzakelijke informatie beschikbaar om een volledig actueel meerjarenperspectief te kunnen presenteren. Deze kadernota bevat daarom geen financieel perspectief. U ontvangt in deze periode van het jaar een aantal documenten die informatie geven over de gemeentefinanciën:

- De jaarrekening 2022 geeft inzicht in het financieel resultaat over 2022. De jaarrekening leert ons op een aantal activiteiten dat wij onze budgetten structureel moeten bijstellen. Deze bijstellingen verwerken wij in de eerste bestuursrapportage over 2023 (berap 2023-1). Het resultaat over 2022 heeft een incidenteel karakter. Bij de jaarrekening zit een voorstel voor de inzet van dat resultaat (resultaatbestemming).
- De berap 2023-1 geeft inzicht in de ontwikkelingen in 2023, afgezet tegen de afspraken die we in de begroting hebben gemaakt. We verwerken hierin de inzichten vanuit de jaarrekening. We verwerken besluiten die genomen zijn door de gemeenteraad en het college die leiden tot bijstellingen in de budgetten. Tot slot verwerken we een zo actueel mogelijk inzicht rondom bijvoorbeeld de prognose van budgetten. Denk bijvoorbeeld aan gewijzigde tarieven in het sociaal domein. De berap 2023-1 is het vertrekpunt voor het opstellen van de programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.
- De kadernota 2024 waarin we aangeven welke activiteiten en prioriteiten in 2024 aandacht moeten krijgen om te kunnen voldoen aan onze wettelijke verplichtingen en de realisatie van het coalitieakkoord. Met dit document bepaalt de raad de kaders en spelregels waarbinnen het college een voorstel voor de programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 zal opstellen.
- De RIB meicirculaire en meerjarenperspectief ontvangt u medio juni. Een belangrijk ingrediënt voor het opstellen van het meerjarenperspectief is de meicirculaire. Deze wordt rond 31 mei gepubliceerd door het Rijk.

Op basis hiervan kunnen we berekenen hoe de algemene uitkering uit het gemeentefonds zich gaat ontwikkelen en van welke concrete indexeringspercentages we uit gaan. In de RIB meircirculaire en meerjarenperspectief geven we u een zo actueel mogelijk beeld van de financiële basis waarop we de programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025 – 2027 gaan voorbereiden. Bij de behandeling van de kadernota 2024 in de gemeenteraad is deze RIB voor de raad beschikbaar.

De kadernota is opgebouwd aan de hand van de vensters zoals deze in de begroting 2023 zijn bepaald. Deze volgen de structuur van de toekomstagenda. Gestart wordt met de bevestiging van de financiële kaders en uitgangspunten die van toepassing zijn voor de berekeningen in de programmabegroting. Vervolgens leest u de vensters waarin de belangrijke onderwerpen voor 2024 worden toegelicht.

Kaders en uitgangspunten voor begroting 2024

Jaarlijks stelt de raad in de kadernota de financiële kaders en spelregels vast. Ze zijn het kader waarbinnen we het streven naar financiële rust en stabiliteit verder vormgeven. Bij het opstellen van de programmabegroting 2024 hanteren wij de volgende uitgangspunten:

1. De berekening Algemene Uitkering maken we op basis van de meicirculaire 2023 en tegen lopende prijzen;
2. Voor de meerjarenbegroting gaan we uit van een indexering op baten en lasten. Ten opzichte van de begroting 2023 (op basis van berap 2023-1) passen we een indexering toe, die gelijk is aan de ontwikkeling CPI¹ meicirculaire 2023, met de volgende opmerkingen:
  - a. We volgen de contracten waarbinnen we specifieke afspraken maakten over indexering;
  - b. Conform het coalitieakkoord indexeren we de OZB²-opbrengst met maximaal de CPI uit de meicirculaire 2023;
  - c. We volgen de stijging van 2,5% toeristenbelasting ten opzichte van begroting 2023 niet, zie de verdere toelichting hieronder;
  - d. We wijzigen de systematiek t.a.v. de gemakkelikhedenretributie, zie de verdere toelichting hieronder.
  - e. De reclamebelasting volgt de opgave van de Stichting Ondernemers Loon op Zand (SOL);
  - f. De hondenbelasting volgt de lijn van de OZB;
  - g. Voor bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen sluiten we aan bij de afspraken die we hierover met de regiogemeenten maakten;
  - h. We hanteren voor opbrengsten afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges een kostendekkend tarief;
3. Voor loon- en salarisontwikkelingen sluiten we aan bij de meest actuele inzichten per 1 juni 2023. In lijn met de begroting 2023 berekenen we de totale loonsom op basis van het maximum van de functieschaal. We indexeren de loonkosten conform de Cao-afspraken voor de jaren waarvoor die afspraken gelden. Voor de overige jaren passen we de algemene indexeringsgrondslag toe (loonvoet overheid);
4. Het integraal rentepercentage stellen we voorlopig vast op 1,5% en voor grondexploitatie op 2,5%;
5. Het bedrag voor onvoorziene uitgaven begroting 2024 en volgende jaren is € 25.000 per jaar;
6. Op investeringen groter dan € 25.000 schrijven we lineair af, tenzij door de raad hierover anders is besloten.

Met het oog op de meest actuele prijsontwikkelingen is er met name zorg voor de doorwerking van uitgangspunt 2.a. Zolang de onzekerheid over de inflatieontwikkeling aanhoudt, blijft dit een punt van zorg.

Het college behoudt de ruimte om gemotiveerd af te wijken van genoemde uitgangspunten als de doorrekeningen, in aanloop naar de begrotingsbehandeling, hier aanleiding toe geven.

Toeristenbelasting en gemakkelikhedenretributie

In het coalitieakkoord kondigden we een onderzoek aan naar de verdeling van de toeristisch recreatieve heffingen in onze gemeente. Bij de programmabegroting 2023 nam de raad een motie aan waarin zij het college ocriep om nog voor 2023 te komen met een voorstel voor een verlaging van de tarieven toeristenbelasting. Voor de uitwerking van die motie gingen we in gesprek met de toeristische sector. De ontwikkeling van de tarieven toeristenbelasting en gemakkelikhedenretributie bepalen we normaliter bij de kadernota, als onderdeel van de financiële uitgangspunten. In afwachting van het voorstel bij de programmabegroting 2024, zoals aangekondigd in de raadsinformatiebrief d.d. 23 maart 2023, vervallen uitgangspunten 2.c. en 2.d.

---

¹ CPI = Consumenten Prijs Index.

² OZB = Onroerendezaakbelasting

Venster 1. Bestuur en dienstverlening

Onze visie op bestuur en organisatie

Loon op Zand is een sterke, zelfstandige gemeente, waarin de inwoner centraal staat. Hierbij past een krachtige organisatie die vooruitkijkt. We blijven investeren in onze organisatie als noodzakelijke randvoorwaarde om de ambities in een veranderende samenleving mogelijk te maken. Onze dienstverlening sluit aan bij de behoeften van onze inwoners.

Als bestuur handelen we zoals in het dagelijks leven: op basis van gelijkwaardigheid, behulpzaam en met respect voor ieders rol en taak. Het organiseren van een open dialoog met de raad en de samenleving draagt bij aan een krachtig bestuur. Dit kan soms schuren, maar zonder wrijving geen glans.

Een sterke gemeente vraagt ook om een veilige samenleving. We blijven ondermijnende criminaliteit bestrijden. Daarnaast zetten we in op preventie om onze jeugd weerbaar te maken (venster 2).

Onze ambitie hierbij

Met de organisatie zetten we stappen naar de vorming van een nieuwe structuur en sturingsprincipes die beter aansluiten bij de vereiste wendbaarheid en responsiviteit. We weten wat er in de Loonse samenleving speelt, welke behoeften er zijn. We brengen deze in verbinding met onze eigen ambities. We richten onze organisatie zo dat we kunnen doen wat nodig is, op een manier die past bij de behoeften die er zijn.

Organisatie op orde

We hebben de afgelopen jaren al flink geïnvesteerd in de organisatie. De focus lag vooral op “het been bij trekken”. We zijn op een andere manier naar onze organisatie gaan kijken, waarbij de vitaliteit van de organisatie centraal staat en we deze bereiken door mensen in de juiste rol van toegevoegde waarde te kunnen laten zijn. Dit leidde tot inzicht in de benodigde investeringen om ook toekomstbestendig op orde te komen. We willen een aantrekkelijke werkgever zijn, waar mensen kunnen groeien en zij een passende (financiële) waardering krijgen. In een krappe arbeidsmarkt is het belangrijk (potentiële) werknemers groeimogelijkheden te bieden. Dit doen we door gerichte inzet op ontwikkeling én op (externe) begeleiding voor junioren, trainees en zij-instromers. Het nieuwe functiewaarderingsstelsel moet leiden tot een marktconforme beloning.

Het takenpakket van de gemeente blijft in ontwikkeling. Dat geldt ook voor de werkvoorraad. Daarnaast hechten we veel waarde aan een goede dienstverlening naar onze inwoners en ondernemers. We blijven er zorg voor dragen dat onze organisatie voldoende is toegerust om het werk te kunnen voortzetten. Dit doen we ook in 2024 door het verder verstevigen van de sturing in de organisatie en investeringen in ICT en het verder ontwikkelen en op orde brengen van de bedrijfsvoering.

Dienstverlening

Met de visie op dienstverlening zetten we de behoefte van de inwoner en ondernemer centraal en werken we toe naar het jaar 2025, waarin we onze dienstverlening eenduidig, online en multichannel ingericht willen hebben. Hiervoor hebben we verschillende opgaven geformuleerd, waarmee we bewerkstelligen dat de inwoner ons steeds meer ervaart als één organisatie. We werken onze kanalenstrategie verder uit, waarmee we keuzes maken voor onze voorkeurskanalen. Dit zal in 2024 leiden tot keuzes over de doorontwikkeling van de website en de toegankelijkheidseisen voor de digitale dienstverlening. Telefonische bereikbaarheid blijft een belangrijk speerpunt en de telefonie en ICT-toepassingen voor het Klantcontactcentrum behoeven verbetering zodanig dat ze de algemene en status gerelateerde vragen over de volle breedte kan beantwoorden. We bereiden keuzes voor rondom de inzet van onze balies voor zorg, omgeving en burgerzaken. Voor ondernemers denken we aan een apart online platform.

Ontwikkeling komende jaren

Informatiebeleidsplan

De keuzes die we maken met onze organisatie en de technologische ontwikkelingen om ons heen krijgen plaats in het Informatiebeleidsplan (IBP). Dit IBP ronden we in 2023 af en starten dan direct met de uitvoering. Met het IBP richten we ons op de – voor ons – best passende ICT-oplossingen die de ontwikkeling van de organisatie ondersteunen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan onze ambities in het digitaal samenwerken, maar ook aan de innovaties die door onze leveranciers worden geboden.

De komende jaren werken we aan een verdere integratie van onze dienstverlening, communicatie en participatie. Dit vraagt enerzijds op begeleiding in de organisatie om uniform, integraal te gaan werken. Anderzijds vraagt het om investeringen in ons informatie beheer en ICT-landschap. Deels is dit al voorzien, deels wordt dit de komende jaren verder ontwikkeld, ten einde de inwoner en ondernemer nog beter te kunnen bedienen en betrekken.

Open overheid

Inwoners, ondernemers en media vinden steeds vaker hun weg naar de gemeente via een klacht of Woo-verzoek. Dit is een ontwikkeling die past in de maatschappelijke context op dit moment. De verwachting is dat dit de komende jaren zo zal blijven. We willen iedereen de mogelijkheid geven om informatie op te vragen of zijn/haar ongenoegen te uiten. Een gedegen, snelle afhandeling is hierbij cruciaal om een betrouwbare partner te blijven. Om dit te kunnen realiseren, is er extra inzet nodig vanuit de ambtelijke organisatie.

Regionale samenwerking

We realiseren ons dat in diverse vraagstukken de schaal van de regio beter passend is. In regionale samenwerking pakken we steeds vaker ook nieuwe vraagstukken op. Regionale samenwerking vraagt steeds meer inspanning. Waar mogelijk vangen we dit op binnen bestaande capaciteit. De ervaring leert dat dit echter niet altijd mogelijk is.

Opvangplekken

In ons land is momenteel sprake van een vluchtelingencrisis. Kort samengevat betekent dit dat het aantal vluchtelingen (of asielzoekers) dat Nederland binnenkomt groter is dan het aantal opvangplekken dat beschikbaar is in de reguliere asielzoekerscentra en opvanglocaties. De Rijksoverheid riep daarom de hulp van gemeentes in om te zorgen voor extra opvangplekken, in eerste instantie in de vorm van crisisnoodopvang.

Alhoewel er in de regio Hart van Brabant op dit moment voldoende opvangplekken zijn voor de verschillende doelgroepen, betekent dit niet dat wij ons als gemeente Loon op Zand niet hoeven in te spannen om te voldoen aan onze individuele opgave. Zo is onzeker hoelang bestaande opvangen en asielzoekerscentra gehandhaafd blijven of mee mogen worden gerekend bij de regionale opgave, komt er vanuit de zogenoemde Spreidingswet mogelijk een verplichting om voldoende opvang te realiseren en is het bovenal uit oogpunt van solidariteit met de andere gemeentes binnen de regio Hart van Brabant en de continuïteit van onze bedrijfsvoering wenselijk dat ook wij als gemeente Loon op Zand op structurele basis ons steentje bijdragen.

Ondersteuning van de gemeenteraad

In de begroting 2023 spraken we het voornemen uit om een vervolgonderzoek te doen naar de bestuurlijke toekomst van Loon op Zand. Dit voornemen past in het geamendeerd raadsvoorstel d.d. 14 juli 2021 over de bestuurlijke toekomst. Inzetten op de bestuurlijke toekomst van Loon op Zand kan niet zonder een hoogwaardig en passend ondersteuningsinstrumentarium voor de raad. Mede naar aanleiding van de uitkomsten van het aangekondigde vervolgonderzoek zal de raad ook keuzes maken over de doorontwikkeling van zijn eigen ondersteuning.

Overige ontwikkelingen en risico's

Burgerzaken

Bijna tien jaar geleden werd de geldigheidsduur voor paspoorten en identiteitskaarten verlengd van vijf naar tien jaar. Er wordt vanaf 2024 dan ook een piek verwacht in aanvragen reisdocumenten, die volgens berekeningen in Loon op Zand 4 jaar aanhoudt. Daarnaast verwachten we meer aanvragen voor het wijzigen van de achternaam als gevolg van de wetwijziging voor dubbele geslachtsnamen. Er wordt onderzocht in hoeverre een beperkte uitbreiding van de formatie en een structurele stage-leerplek bij Burgerzaken oplossing bieden om meer baliebezetting te kunnen bieden, en wij niet te hoeven in te lenen op de krappe inhuurmarkt. Het doel is dat inwoners toch binnen 3 werkdagen terecht kunnen voor het maken van een afspraak.

Verkiezingen

Per 1 januari 2023 geldt de wet Nieuwe Procedure vaststellen verkiezingsuitslagen (NPVV). Deze wet heeft onder meer tot doel fouten die gemaakt zijn in het telproces eerder op te sporen en te herstellen. Met de verkiezingen waterschappen en provincies in 2023 zijn de eerste ervaringen opgedaan met de nieuwe procedures en landelijk is er veel kritiek geuit. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties komt rond de zomer met een evaluatierapport en aanbevelingen. Vooruitlopend daarop, en in het belang van "Vitale verkiezingen" wordt voorgesteld om voor de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2024 te kiezen voor Centrale stemopneming, waar wel wat extra kosten aan verbonden voor bijvoorbeeld de ruimte, en het inzetten van tellers en telleiders.

Wat willen we gaan doen

Formatie op orde

Om voldoende uitvoering te kunnen geven aan **wettelijke verplichtingen** vragen we formatie voor:

- Het invullen van administratieve juridische ondersteuning ten behoeve van o.a. de omgevingswet en de uitvoering van de Woo, Wmebv en Wep³. Wij verwachten organisatie breed hier 2 fte voor nodig te hebben.
- Een jurist ten behoeve van het afhandelen van een toename in Woo-verzoeken en klachten.

Om invulling te geven aan de **gewenste ontwikkelingen** voor een krachtige organisatie vragen we extra ruimte in het formatiebudget om te komen tot een toekomst bestendige beloning, waarbij we een aantrekkelijk werkgever zijn voor nieuwe en bestaande medewerkers. De inschatting van deze extra ruimte is niet in deze kadernota opgenomen, omdat de conversietabel, waaruit het benodigd aanvullend budget moet blijken, nog niet geheel rond is en afstemming behoeft met de vakbonden.

Daarnaast is er om de gewenste ontwikkelingen te realiseren versterking van de organisatie nodig op de volgende onderdelen:

- Voor het verstevigen van contractmanagement in de organisatie is 1fte nodig.
- Voor de veranderopgave in het sociaal domein en verstevigen van de integrale beleidsontwikkeling in het ruimtelijk domein zijn 2 fte benodigd op strategisch niveau.
- In de vastgestelde transitievisie warmte is in het actieplan een uitbreiding van de formatie opgenomen met in totaal 2,5 fte.
- Binnen de organisatie zijn nog geen rollen belegd voor de organisatie en coördinatie van de omgevingstafels. Hiervoor is 1,5 fte benodigd.
- Bij het zorgloket zien we een toename van de zorgvragen en is uitgebreidere vraagverheldering nodig om inwoners naar de juiste zorg of ondersteuning te verwijzen. Hiervoor is 0,56 fte extra capaciteit benodigd.

Vanuit de zorg voor een gedegen, veilige en professionele ICT-ondersteuning vragen we geld voor

Implementatie nieuw systeem Burgerzaken

Met ingang van 1 januari 2025 sluiten we aan bij Pink, als ICT-oplossing voor Burgerzaken bij de Equalit-gemeenten. Dat betekent dat we in 2024 Centric zullen uitrusten en het nieuwe pakket implementeren. We worden hierin begeleid vanuit Equalit. We zullen zelf investeren in de implementatie door opleiding en training en dragen de kosten van de extern projectleider.

Nieuw systeem voor Inburgering

Om goed de regie over een inburgeringstraject te kunnen voeren moeten we alle relevante feiten en ontwikkelingen rondom het inburgeringstraject van een statushouder kunnen registreren. De huidige systemen zijn niet ingericht en geschikt om de inburgeringstrajecten eenduidig te registreren. Met een specifiek ingericht softwarepakket zorgen we voor overzicht en inzicht in de lopende inburgeringstrajecten van onze statushouders, zodat de regiefunctie maximaal wordt uitgeoefend.

Nieuw systeem voor Geldzaken

Om het hele traject van schuldhulpverlening uit te kunnen voeren moeten we alle relevante feiten en ontwikkelingen kunnen registreren. De huidige systemen zijn niet ingericht en geschikt om de trajecten schuldhulpverlening eenduidig te registreren. Met een specifiek ingericht softwarepakket zorgen we voor overzicht en inzicht in de processen van schuldhulpverlening en een efficiëntere werkwijze.

Kanalenstrategie

We werken toe naar zes primaire dienstverlenings-/communicatie kanalen. Hierbij investeren en sturen we op het gebruik van de website en social media. Deze kanalen zijn goedkoper dan de traditionele dienstverleningskanalen, zoals receptie, telefoon en post. Het investeren op het gebruik van webformulieren en e-diensten in plaats van email of post, is tevens veiliger en minder foutgevoelig. We differentiëren niet op prijs voor het gebruik van een kanaal en zorgen altijd voor een alternatief (analoog) dienstverleningskanaal voor niet-digivaardige inwoners.

Digitale veiligheid

De gedigitaliseerde samenleving brengt diverse nieuwe risico's met zich mee. We zetten ons in om te voorkomen dat inwoners en bedrijven slachtoffer worden van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Het doel is om te investeren in preventieve interventies om cybercriminelen beter te kunnen bestrijden.

³ Respectievelijk de Wet Open Overheid (WOO), Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) en de Wet elektronische publicaties (WEP)

Op basis van de Wet op de Veiligheidsregio hebben we de **wettelijke verplichting**:

Bluswaterputten Loonse en Drunense Duinen

We hebben een zorg voor adequate natuurbrandbeheersing. De eindverantwoordelijkheid voor (openbare) bluswatervoorziening en bereikbaarheid ligt bij gemeenten. In artikel 2 staat dat het college van burgemeester en wethouders van een gemeente belast is met de brandweezorg. Hieronder valt ook het voorzien van voldoende bluswater. Defensie kan in 2024 ondersteunen bij het slaan van de putten. Daarna is er elke twee jaar onderhoud nodig.

Financiële consequenties

Categorieën en maatregelen	2024	2025	2026	2027
Formatie				
Formatie op basis van wettelijke verplichting	150	150	150	150
Formatie op basis van gewenste versterking van de organisatie	640	640	640	640
Gedegen, veilige en professionele ICT-ondersteuning				
Burgerzaken	40	PM	PM	PM
Kanalenstrategie	PM	PM	PM	PM
Digitale veiligheid	3	3	3	3
Wettelijke verplichting				
Bluswaterputten	100	PM	PM	PM
Totaal (excl. PM)	933	793	793	793

Venster 2. Gemeenschappen

Onze visie op het sociaal domein

We willen dat iedereen in zijn eigen omgeving een gelukkig leven kan leiden. Naar eigen inzicht, met eigen inbreng en autonomie waar dat kan. Dit start met het kunnen voeren van regie over je eigen leven en de voldoening die de meeste mensen halen uit het kunnen en mogen bieden van oplossingen voor jezelf en anderen. Het vertrouwen in de kracht van onze inwoners en hun gemeenschappen vormt dan ook de kern van onze visie op het sociaal domein.

We streven naar een gemeenschapsbreed ervaren besef dat het leven soms hobbels kent. Dat veel van die hobbels zich idealiter in de eigen omgeving laten oplossen. Dat er zowel in een gemeenschap als in een mensenleven 'afwijkingen van de norm' kunnen zijn die niet per se professioneel ingrijpen vergen. Onze inwoners kunnen daarbij het verschil maken voor elkaar. En wij als gemeente kunnen hierin helpen door waar nodig nét dat steuntje in de rug te bieden dat nodig is om weer zelf te regie te kunnen pakken.

Dit 'Zorgen voor elkaar' leeft ook bij de inwoners. In de Toekomstagenda 2030, die door een groep inwoners is opgesteld en door de gemeenteraad als inspiratiedocument is vastgesteld, is naar elkaar omzien een belangrijk thema. "Samen maken we van onze gemeente een gemeenschap" is één van de eerste ambities die in deze agenda te vinden is.

Onze ambitie hierbij

Onze gemeente kent drie bloeiende kernen. Vele verenigingen en stichtingen zorgen voor maatschappelijke verbondenheid en levendigheid. Hierin speelt sport een belangrijke rol. Het sportakkoord en de sportraad stimuleren dit. Daarnaast zorgen de maatschappelijke en culturele verenigingen voor een divers aanbod, waarmee lichaam en geest actief worden gehouden. Zij zijn gezamenlijk een sociaal fundament waardoor mensen elkaar kennen en waar nodig op elkaar terug kunnen vallen. We koesteren deze basisstructuur en stimuleren, ondersteunen en faciliteren deze. We rekenen er ook op dat verenigingen hun rol blijven pakken om de samenleving te versterken.

Onze sterke gemeenschappen bieden ons ook een goede uitgangspositie voor de grote uitdagingen waar we in het sociaal domein voor staan. We zorgen dat mensen in onze gemeente een fijn leven kunnen leiden. Traditioneel doen we dit door mensen (tijdelijk) te ondersteunen, als het even niet meer gaat. Door de steeds groter wordende doelgroep zien we dat dit steeds minder houdbaar is.

We zijn er ook steeds meer van overtuigd geraakt dat onze inwoners gelukkiger zijn als we ze, waar mogelijk, helpen voor zichzelf en elkaar te zorgen. Uitgangspunten zijn dan ook: versterken van de gemeenschap waardoor onze inwoners elkaar helpen als het even niet lekker gaat en we accepteren dat het leven soms moeilijk is maar dat dit niet altijd betekent dat er direct professionele ondersteuning nodig is. Daar waar extra ondersteuning nodig is, dan zijn we er voor onze bewoners. We zorgen dat onze bewoners door tijdelijke hulp het weer zelf kunnen of samen met hun netwerk. Het maken van deze omslag vergt dat we de gemeenschap/ sociale basis moeten verstevigen, hobbels niet problematiseren en het voorliggend veld gaan versterken als professionele hulp noodzakelijk is.

Ontwikkeling komende jaren

Landelijk is duidelijk geworden dat de veranderingen in de Jeugdzorg die zijn ingezet vanaf 2015 niet het gewenste effect hebben. Daarom heeft het rijk, na overleg met de VNG en andere belanghebbenden, de hervormingsagenda jeugd aangekondigd.

De hervormingsagenda jeugd richt zich op 2 doelen, die nadrukkelijk aan elkaar zijn gekoppeld:

1. Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.
2. Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

Binnen deze hervormingsagenda komen ook de doelen terug die wij in onze strategische visie sociaal domein en het coalitieakkoord hebben geformuleerd, zij het op een bredere schaal.

De jeugdwet wordt ingeperkt en er ligt een stevige bezuinigingstaakstelling van € 1,8 miljard landelijk, wat voor onze gemeente over enkele jaren een korting van 25% op het budget voor Jeugd inhoudt. Deze veranderingopgave gaan we grondig aanpakken door aan de voorkant een passend en sterk aanbod van voorliggende voorzieningen in te richten en voor een solide toegang te zorgen met een integrale en systemische werkwijze.

Om de koppeling tussen beide doelen te bewaken, geven we de **veranderingopgaven** vorm in een projectstructuur.

Binnen deze structuur geven 2 projectleiders gezamenlijk en in samenhang richting aan de veranderopgaven met ieder een eigen accent: een op de Toegang en een op het Voorliggend veld.
Zij betrekken verschillende in- en externe stakeholders. Om dit te realiseren is extra capaciteit nodig.

Toegang

We zorgen in 2023 voor inzicht in de huidige situatie en onderzoeken verschillende scenario's. Nadat we eind 2023 een keuze maken over de inrichting van de Toegang gaan we in 2024 aan de slag. Dit doen we onder andere door het uitwerken van de uitgangspunten en benodigde competenties.

In 2025 gaan we verder met de implementatie en zetten we in op de doorontwikkeling en borging. Hierbij werken we onder andere de werkprocessen uit en zorgen we ervoor dat de professionals voldoende ondersteund worden om zich de nieuwe werkwijze eigen te maken. 2026 zal in het teken staan van borging en verfijning. Dienstverlening is een belangrijk thema voor onze gemeente. Sinds 2020 zien we een toename aan zorgvragen bij ons Zorgloket. In 2022 is geïnvesteerd in het verbeteren van de vraagverheldering waardoor onze bewoners sneller de nodige ondersteuning krijgen of gekoppeld worden aan het juiste netwerk of organisatie. De vraagverheldering kost tijd aan de voorkant maar levert tijdswinst en klanttevredenheid op aan de achterkant. De capaciteit is niet meegegroeid en daar is een knelpunt ontstaan, want onze bewoners moeten langer wachten om een consulent te spreken en dat is niet wenselijk. Ook hier is extra capaciteit nodig.

Voorliggend veld

We zetten hulp en ondersteuning in zo licht als kan en zo zwaar als moet. Door te zorgen voor een stevige basis van voorliggende voorzieningen, voorkomen we zoveel mogelijk instroom in duurdere maatwerktrajecten en dat we kunnen afschalen op het moment dat dit kan. Hierdoor zorgen we er ook voor dat de toegang haar rol goed kan pakken en die zorg inzet die het meest passend is.

In 2023 maken we de start. We beschrijven hoe onze gemeenschappen elkaar kunnen versterken, hoe het voorliggend veld er uit zou moeten zien en hoe we bepaalde (leeftijd gerelateerde) problemen kunnen normaliseren. Dit vertalen we naar een concreet plan van aanpak. In 2024 gaan we aan de slag met de uitdagingen waar de voor staan. We draaien een aantal pilots en onderzoeken wat werkt, zodat we in 2025 kunnen gaan implementeren en borgen.

Wat willen we gaan doen

Deze ontwikkeling in het voorliggend veld is niet nieuw. Maar de hervormingsagenda Jeugd zet er wel extra druk op. Vanuit het wijkgericht werken, waar we al enkele jaren mee bezig zijn, zijn er enkele acties die we in gang willen zetten, omdat het niet kan wachten. Dit komt voort uit de ervaringen van het afgelopen jaar en sluit aan op de verdere ontwikkeling van het voorliggend veld en de toegang.

Vanuit de twee **veranderopgaven** komen de volgende acties.

Extra inzet Jeugd- en jongerenwerk

Met een integrale aanpak ondersteunen we jeugdigen die extra aandacht nodig hebben. Jongeren die uitvallen op school, of dreigen uit te vallen, ondersteunen we vroegtijdig om hun thuis- en schoolsituatie beter te kunnen behappen. Daarnaast streven we naar een verbetering van de veiligheidsbeleving op en rondom school, vergroten kansen voor risicjongeren en streven naar een afname van jeugdcriminaliteit. We pakken jeugdoverlast aan en kijken wat er nodig is om afglijdende jeugd een beter alternatief te bieden dan het negatieve pad.

JOGG- aanpak (jongeren op gezond gewicht)

We maken de leefomgeving waarin kinderen veel komen gezond (Thuis, Buurt, School, Vrije tijd, Sport, Werk en Media). Hierbij werkt de JOGG regisseur samen met een landelijk en lokaal netwerk dat bestaat uit beleidsbepalers, professionals en alle volwassenen die om het kind heen staan.

Verstevigen en door ontwikkelen van vrijwilligersbeleid sociaal domein

De inzet van vrijwilligers is essentieel om de zorg betaalbaar te houden en draagt bij aan de participatie van onze bewoners. Vanuit onze organisatie geven wij een impuls aan projecten en initiatieven waar vrijwilligers een rol kunnen spelen. De ondersteuning aan de vrijwilligers besteden wij uit aan de organisatie die daarvoor toegerust is en kan zorgen dat onze vrijwilligers langdurig inzetbaar zijn.

Vanuit een **Wettelijke verplichting** is er een onderwerp waarvoor geld gereserveerd moet worden.

Inzet op participatie van langdurig werklozen.

De mensen die een uitkering op grond van de Participatiewet ontvangen krijgen allen begeleiding richting participeren dan wel (on)betaald werk. Er wordt dus niet gekeken naar de tijd die nodig is voordat iemand klaar is voor het verrichten van betaald werk. Iedereen kan op wat voor manier dan ook participeren. De groep mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is hierbij de laatste jaren uit het oog verloren. Ook deze groep willen we laten participeren. Sinds halverwege 2022 loopt de inventarisatiefase, waarbij met ruim de helft van deze groep inwoners wordt gesproken. Om concrete vervolgacties en ondersteuning voor deze inwoners te bekostigen is nog geen budget beschikbaar gesteld. Na de evaluatie van het project, dit najaar, kan exact worden aangegeven hoeveel extra budget noodzakelijk is.

Op basis van het **Coalitieakkoord** zijn er drie onderwerpen die komend jaar moeten worden opgepakt en uitgevoerd, nadat in 2023 de voorbereidingen zijn getroffen.

Kunst- en cultuurbeleid

In 2023 wordt een startnotitie opgesteld voor kunst- en cultuur. In deze notitie is een visie over kunst en cultuur opgenomen en een plan beschreven hoe we daar de visie samen met onze verenigingen en partners gaan uitwerken in 2024. Kunst en cultuur brengt onze inwoners bij elkaar en versterkt onze gemeenschap. Dit zorgt ervoor dat onze inwoners elkaar kennen en er een netwerk is waar op terug gevallen kan worden als er hulp nodig is.

Nieuwe huisvesting De Vaert en het Van Haestrecht

Voor de zomer worden de resultaten van beide haalbaarheidsonderzoeken verwacht, zodat de toekomstplannen kunnen worden uitgewerkt richting de begroting 2024.

Meerjaren onderhoudsplan buitensportaccommodaties

De MJOP's voor de sportaccommodaties zijn door onafhankelijke deskundige partijen geactualiseerd. Tevens zijn in de MJOP's ook een energiescan en toegankelijkheidstoets opgenomen per vereniging. Eind 2023 worden 9 nieuwe eenduidige gebruiksovereenkomsten afgesloten. Vervolgens worden de exploitatievergoedingen voor 2024 vastgesteld. Hiervoor wordt nu budget geraamd. De vervanging van hekwerken rond de terreinen en verLEDding van de veldverlichting wordt door de gemeente opgepakt. Voor de investeringen die de komende jaren nodig zijn is in venster 3 onder de investeringen een totaalbedrag opgenomen. Dit wordt nog nader uitgewerkt in de begroting.

De afgelopen jaren is er beleid ontwikkeld en in gang gezet, in sommige gevallen aan de hand van een pilot. Om deze pilots of reeds **bestaande beleid voort te zetten** zijn structurele middelen nodig.

Buurtgezinnen

Binnen onze gemeente willen we inzetten op normaliseren. We willen pas professionele ondersteuning inzetten als het niet anders kan en hulp zo laagdrempelig mogelijk bieden. Inzet van buurtgezinnen zorgt ervoor dat geen of minder zware hulp of ondersteuning nodig is. Buurtgezinnen koppelt gezinnen die ondersteuning kunnen gebruiken (vraaggezinnen) aan een warm en stabiel gezin in de buurt (steungezin). Daarmee zorgt inzet van buurtgezinnen voor besparing op de kosten van deze hulp.

Cliëntondersteuning en integrale vroeghulp

MEE Plus biedt al jaren onafhankelijke cliëntondersteuning en Integrale Vroeghulp trajecten voor de inwoners van Loon op Zand. De laatste jaren is er steeds meer vraag naar hun ondersteuning. Sinds vorig jaar neemt de vraag zodanig toe, dat een structurele verhoging van hun subsidie noodzakelijk is. Hiervoor zijn verschillende redenen:

- De expertise die zij bezitten is uniek en wordt niet door andere professionele of vrijwillige partijen geboden.
- Door de oplopende wachtlijsten in de zorg moet MEE langer betrokken blijven bij een cliënt, voordat zij deze naar de definitieve zorgverlener kunnen overdragen.

De subsidie moet daarom structureel verhoogd worden.

Structureel voortzetten groepstafels MantelMatch

Mantelmatch organiseert sinds begin 2022 de groepstafels, welke zijn gefinancierd vanuit de innovatiegelden sociaal domein. Hierbij worden maximaal 16 deelnemers een dagdeel lang opgevangen en ondersteund. Het fungeert als dagopvang, voorliggend aan de geïndiceerde dagbesteding in het kader van de Wmo. Uit de

evaluatie blijkt dat er vrijwel geen doorstroom plaatsvindt naar de geïndiceerde Wmo dagbesteding. Dit onderstreept de meerwaarde van deze groepstafels en rechtvaardigt een structurele voortzetting en uitbreiding.

Dementievriendelijke gemeente

Loon op Zand is sinds een aantal jaren een Dementievriendelijke gemeente. Daar hoort bij dat er een werkgroep actief is die met diverse acties dit onderwerp onder de aandacht houdt van inwoners, bedrijven en organisaties van Loon op Zand. Deze werkgroep draait al enkele jaren, maar heeft geen budget, waardoor er niet of nauwelijks aandacht voor dit onderwerp kan worden gevraagd.

Overige ontwikkelingen en risico's

Regionale samenwerking

De samenwerking met de regio is van groot belang. Als (kleine) gemeente kan je een aantal thema's niet meer zelfstandig oppakken, zoals de samenwerking met zorgverzekeraars. De gemeenten van HvB hebben een programma opgesteld en voor de uitvoering is capaciteit nodig. De vraag om capaciteit wordt steeds groter en die kunnen wij niet leveren naast het huidige takenpakket.

De Wetering

De oudbouw/klooster van de Wetering zal begin 2024 worden verbouwd. Hiervoor dient het dorpshuis met sporthal losgekoppeld en gesloopt te worden. Begin 2024 zal er voor het nieuw te bouwen complex van dorpshuis en sporthal een Europese aanbesteding worden opgestart. Streven is om in de loop van 2024 een aanvang te maken met de nieuwbouw werkzaamheden.

Resultaatfinanciering Hulp bij het huishouden

De resultaatfinanciering voor Hulp bij het huishouden gaat uit van een gemiddelde van 2 uur om een huis schoon en leefbaar te maken. In de praktijk blijkt dat bij de aanbieders dit gemiddelde boven de 2 uur ligt en zij niet meer uitkomen met de 2 uur per week die zij nu vergoed krijgen op basis van de resultaatfinanciering. Dit komt doordat mensen ouder worden en langer thuis wonen. Hierdoor worden de problemen achter de voordeur zwaarder. Wettelijk is vastgelegd dat gemeenten een redelijke vergoeding moeten betalen voor de diensten die zij inkopen voor de Wmo. Buiten de gebruikelijke indexering is ook een ophoging van het aantal uren dat standaard wordt vergoed noodzakelijk.

Uitbreiden capaciteit sportvelden Uno Animo

Sinds enkele jaren heeft voetbalvereniging Uno Animo een capaciteitsvraagstuk. Door het relatief hoge aantal jeugdleden en de velden die ze tot hun beschikking hebben, werd het voor hen lastig om alle trainingen voor de jeugdleden in te plannen op geschikte tijden voor de jeugd. Om de jeugdleden op gepaste tijden te kunnen laten trainen is een extra (trainings)veld nodig of dient een bestaand veld omgevormd te worden tot kunstgrasveld zodat er frequenter op getraind kan worden. Deze vraag wordt ondersteund door de normen van de sportbond. De beide keuzes worden onderzocht en vergeleken op basis van voors en tegens. Daarna zullen de kosten definitief berekend worden.

Accommodatiebeleid

In de ontwikkeling van het voorliggend veld is een hoger maatschappelijk rendement van maatschappelijke accommodaties gewenst. Binnen de accommodaties wordt wijkgericht gewerkt, zijn er gevarieerde en aansprekende activiteiten voor de jeugd en is goede begeleiding van vrijwilligers. In de evaluatie van het accommodatiebeleid wordt hier een focus op gelegd en voorstellen gedaan voor optimalisering. Bij de behandeling van de begroting is deze evaluatie mogelijk nog niet gereed, maar de evaluatie kan wel financiële gevolgen hebben voor 2024.

Financiële consequenties

Categorieën en maatregelen	2024	2025	2026	2027
Opgaven vanuit Visie sociaal domein				
Veranderopgaven voorliggend veld en toegang	200	100	50	
Verstevigen en door ontwikkelen van vrijwilligersbeleid	35	35	35	35
Extra inzet Jeugd- en jongerenwerk	100	100	100	100
Extra inzet beheerders maatschappelijke accommodaties	100	100	100	100
Inzet op participatie van langdurig werklozen	PM	PM	PM	PM
JOGG- aanpak (jongeren op gezond gewicht)	30	30	30	
Wettelijke verplichting				
Resultaatfinanciering Hulp bij het huishoudens	PM	PM	PM	PM
Coalitieakkoord				

Kunst- en cultuurbeleid	PM	PM	PM	PM
Duurzaam Meerjaren onderhoudsplan buitensportaccommodaties	315	315	340	315
Voortzetting bestaand beleid en pilots				
Buurtgezinnen	55	55	55	55
Cliëntondersteuning en integrale vroeghulp	64	64	64	64
Structureel voortzetten groepstafels MantelMatch	60	60	60	60
Uitbreiding capaciteit Velden Uno Animo	PM	PM	PM	PM
Inkoop Wmo begeleiding	256			
Totaal (excl. PM)	1.245	689	664	559

Venster 3. Omgeving en economische ontwikkeling

Onze visie op het fysiek domein

Loon op Zand staat te boek als een groene en recreatieve gemeente met een eigen kleur en smaak binnen het Midden-Brabantse. Loon op Zand onderscheidt zich door een hoge kwaliteit van wonen, werken en samenleven. Het eigene bestaat uit het enerzijds dorpse en groene karakter, met een zekere kleinschaligheid en hoge sociale samenhang van de bevolking en het anderzijds bedrijvige en vitale karakter van de beide bedrijvenparken en de Efteling.

De gemeente kent twee gezichten: het agrarische landschap aan de west- en noordzijde en de bossen en zandverstuivingen aan de oostzijde. De N261 vormt dankzij de ongelijkvloerse kruisingen en het ecodeuct niet meer zo'n grote barrière in deze landschappen. De variatie in landschapstypen is terug te vinden in de dorpen. De relatie van de drie kernen met het landschap rondom en het groen binnen de kernen is cruciaal voor het woon- en leefkwaliteit.

Door het waarborgen van voldoende diversiteit en beschikbaarheid op de woningmarkt is de sociale samenhang en verscheidenheid van de lokale samenleving nog immer groot. Dit is vooral gelukt dankzij de bouw van betaalbare woningen voor jongeren, starters, jonge gezinnen en senioren op de inbreidingslocaties en enkele uitbreidingslocaties. Nog immer worden daar stapsgewijs nieuwe woningen toegevoegd, steeds in kleine afrodbare eenheden, om de doorstroming en het aanbod voor alle groepen op peil te houden. De compacte winkelgebieden van Kaatsheuvel en Loon op Zand onderscheiden zich door de hoogwaardige uitstraling van bebouwing en openbaar gebied en door de goede bereikbaarheid. De commerciële voorzieningen zijn gericht op kwaliteit en beleving. Voor de maatschappelijke voorzieningen geldt dat bereikbaarheid belangrijker is dan nabijheid.

Mobiliteit is belangrijk voor de levensvatbaarheid van bedrijven en voorzieningen (en feitelijk ook voor wonen). Bereikbaarheid en (be-)leefbaarheid zijn belangrijke factoren die bijdragen aan het positieve karakter van onze gemeente.

Duurzaamheid speelt een belangrijke rol in onze gemeente, waar mogelijk dragen we bij aan de gestelde doelen en doen we een stapje extra.

Op 31 mei 2021 stelde de gemeenteraad van Loon op Zand de economische en toeristisch-recreatieve visie 2030 vast. Deze visie is tot stand gekomen in samenwerking met onze ondernemers (collectieven). Samen met ondernemers hebben we gekozen voor een langetermijnvisie met duidelijke ambities omdat we vooruit willen kijken, ver na de coronacrisis.

Om de visie concreet en meetbaar te maken, hebben we doelstellingen geformuleerd. De doelstellingen zijn onderverdeeld in de volgende drie pijlers:

1. Lokale economie: daar doen we het voor!
2. Identiteit: wat maakt ons als gemeente Loon op Zand uniek?
3. Leefbaarheid: hoe behouden we de balans tussen rust en reuring?

We zijn trots dat onze ondernemers over het lef beschikten om over hun eigen zorgen heen te stappen en samen met ons te kijken naar de toekomst. Nu is het tijd om deze mooie ambities waar te maken. Het actieprogramma ligt klaar en daar gaan we in 2024 mee aan de slag.

Eerder hebben de Toekomstmakers, inwoners van de gemeente, in groepen nagedacht over hoe de gemeente er anno 2030 uit zou moeten zien. Zij hebben samen de **Toekomstagenda** opgesteld waarin veel onderwerpen aan bod komen die ook binnen de omgevingsvisie passen. Belangrijke opgaven uit de Toekomstagenda die op het fysieke domein gaan onder andere over de natuur, duurzaamheid en de economie.

Onze ambitie hierbij

Of het nu om wonen, werken, ondernemen of recreëren gaat: in Loon op Zand is het goed toeven. De komende vier jaar willen we al deze thema's van onze gemeente duurzaam versterken. Duurzaamheid is een van onze belangrijke speerpunten. We sluiten aan bij de klimaatdoelstellingen van Parijs. Om deze doelstellingen te halen werken we nauw samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Ook onder de vermindering van restafval zetten we samen met alle inwoners de schouders. Aan het eind van deze periode zamelen we minder dan 100 kilo restafval per persoon per jaar in. Zo blijft de afvalinzameling betaalbaar voor onze inwoners.

De openbare ruimte benaderen we vanuit de uitgangspunten veilig, duurzaam en integraal. We gaan voor een verkeersveilige gemeente. We zetten in op een biodiverse en goed onderhouden openbare ruimte. We blijven een levendige economische gemeente. Toeristen en inwoners weten onze gemeente te vinden voor vermaak, natuur en onze vitale kernen. Door meerdaags verblijf te stimuleren, nodigen we bezoekers uit om ook onze centra te bezoeken. De huidige situatie op de woningmarkt vraagt om creativiteit en ambitie. We willen deze periode blijven bouwen en zo op termijn uitgroeien tot een gemeente met 25.000 inwoners.

Ontwikkeling komende jaren

De komende jaren zijn er op het gebied van Omgeving, Duurzaamheid, Wonen en Economische ontwikkeling verschillende ontwikkelingen waar we als gemeente mee aan de slag moeten. De druk op de omgeving wordt groter, duurzaamheidsdoelstellingen moeten worden gehaald, er ligt een grote opgave voor de woningbouw en vanuit toerisme en economische ontwikkeling willen we met de Efteling een verdere groei doormaken. Dit vraagt op de verschillende werkvelden inzet om deze ontwikkelingen een plek te geven in onze gemeente.

Ook de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 gaat impact hebben op onze gemeente. De voorbereidingen op de invoering lopen. Het is echter nog niet duidelijk hoeveel aanvragen van welke type we gaan ontvangen, of de processen zoals we ze hebben ingericht functioneren en of we voldoende voorzien in de behoefte vanuit de aanvragen. Dit zal de komende jaren zich gaan ontwikkelen en een plek krijgen. Wel zien we dat er rollen ontbreken in onze organisatie, bijvoorbeeld als het gaat om de coördinatie en organisatie van omgevingstafels. De behoefte aan deze rollen is meegenomen in Venster 1 bij "Formatie op orde".

Wat willen we gaan doen

Voor de vier werkvelden vertalen de verwachte ontwikkelingen zich voor het komende jaar in de onderstaande speerpunten.

Omgeving

Nieuw Integraal Beheerprogramma Openbare Ruimte (IBOR) inclusief beheerplannen

Het kader voor het beheer van de openbare ruimte wordt gevormd door de IBOR-nota en bijhorende beheerplannen. Deze lopen in 2023 en 2024 af en moeten op basis van de BBV geactualiseerd worden. Beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een kerntaak van de gemeente en draagt bij aan het welzijn en de veiligheid van onze inwoners. In het kort wil dit zeggen dat het beheer tot doel heeft om aan de geldende normen te voldoen waarbij de functie en de levensduur worden geoptimaliseerd tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten en risico's. Met dit Integraal Beheerprogramma Openbare Ruimte (IBOR) wordt duidelijk hoe en wanneer de gemeente Loon op Zand haar middelen inzet om haar kapitaalgoederen in stand te houden en hoe de beleidsdoelstellingen met betrekking tot de leefomgeving worden gerealiseerd. Middels het IBOR wordt ook invulling gegeven aan de verplichting van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Vanuit het BBV dient te worden aangegeven om welke kapitaalgoederen het gaat, wat het ambitieniveau daarbij is en hoe het beheer, zowel operationeel als financieel, wordt uitgevoerd. Het IBOR wordt uitgewerkt in beheerplannen. In de begroting 2023 hebben we opgenomen dat we een meerjarenperspectief voor de bomen opstellen. Besluitvorming over de IBOR nota kan echter impact hebben op het meerjarenperspectief. Om die reden wordt het meerjarenperspectief voor de bomen een onderdeel van de uitwerking van de IBOR nota in beheerplannen.

Speelvoorziening Hogevaart

Vanuit bewoners hebben we een aantal verzoeken ontvangen voor de aanleg van een nieuwe speeltuin aan de Hogevaart, in dit deel van de Vaertenbuurt ligt geen speelvoorziening.

Op basis van deze aanvraag heeft Contour de Twern een enquête uitgezet om de werkelijke behoefte check te doen. Uit de enquête blijkt zoals verwacht dat het merendeel graag een speeltuin/voorziening op de Hogevaart wilt hebben.

Kijkend naar het speelbeleidsplan uit 2015 dan zien we dat deze voorziening in het beleidsplan stond als een locatie waar een voorziening wordt gemist. We hebben voor de realisatie geen middelen beschikbaar laten stellen bij de vaststelling van het speelbeleidsplan. Door het initiatief vanuit de samenleving willen we alsnog de investering doen.

Duurzaamheid

In het coalitieakkoord is aangegeven dat duurzaamheid een van onze belangrijkste speerpunten is. Gestelde doelen willen we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen realiseren. Duurzaamheid is een onderdeel waaraan in verschillende projecten wordt gewerkt om onze doelen te bereiken. Hierbij gaat het in 2024 om:

Projecten klimaatmaatregelen Strieckenlaan en omgeving

De Strieckenlaan en omgeving worden herstraat en het groen wordt gerenoveerd. Het riool is nog van goede kwaliteit. We kunnen nu werk met werk maken en deze kans benutten door diverse klimaatmaatregelen uit te voeren. Hierbij gaat het om het afkoppelen van oppervlakken richting een wadi.

Pilot Vergroening Amerikastraat

Door de ondernemers van de Amerikastraat is het verzoek ingediend of de straat een groenere uitstraling kan krijgen. Vanuit de technische staat van de verharding en het groen is er geen noodzaak om de straat aan te passen. Ook vanuit verkeer is deze er niet. In de straat is alles al afgekoppeld dus voor de afvoer van het water is vergroenen niet nodig. Aan de ondernemers is in het hele traject aangegeven dat wij geen middelen beschikbaar hebben voor dit project. Echter zorgt dit wel voor een impuls op het gebied van duurzaamheid in de openbare ruimte op het bedrijventerrein. Deze pilot willen we als voorbeeld gebruiken voor andere delen van de bedrijventerreinen.

Duurzame toekomstlening

Onze inwoners kunnen een Duurzame toekomstlening aanvragen waarmee ze hun woning kunnen verduurzamen en/of levensloopbestendig maken. Dit is een revolverend fonds, de animo is groot. In 2023 is € 500.000 beschikbaar, hiervan is op 1 maart reeds € 350.000 toegezegd. Deze stimulering willen we graag voor komende jaren in stand houden, daarom vragen we een aanvullend bedrag van € 500.000 in 2024 om dit ter beschikking te stellen op dezelfde wijze als de huidige regeling.

Verdere uitwerking Actieplan Duurzaamheid

We moeten als gemeente aan de slag met het realiseren van verschillende duurzaamheidsdoelstellingen. Bovenstaande zijn projecten die we als gemeente op gaan pakken in 2024. We willen echter graag gezamenlijk met bewoners, bedrijven en andere organisaties zorgen voor een duurzame gemeente. Het opstellen van een actieplan in samenwerking met onze partners/stakeholders pakken we in 2024 op zodat we het gezamenlijk realiseren van doelen concreet in acties kunnen vertalen. De speerpunten vanuit duurzaamheid die in de begroting 2023 zijn opgenomen zoals Ecloz en transitievisiewarmte krijgen in het Actieplan ook een plek.

Transitievisie warmte

Door de raad is in december 2021 de transitievisie warmte vastgesteld. Hierin is opgenomen dat we inwoners en bedrijven stimuleren tot het nemen van maatregelen in het kader energiebesparing c.q. "gasloos" maken. Dit wordt in 2023 ook vertaald in een actieplan. Hierin werken wij samen met Casade en maatschappelijke organisaties waarin wij een stimulerende rol hebben. Voor de uitvoering is zoals aangegeven in de visie uitbreiding van de formatie nodig met 2 fte beleidsmedewerkers en 0,5 fte communicatie medewerker. Daarnaast is een bedrag opgenomen voor het uitvoeren van onderzoek en geven van specialistisch advies.

Wonen

Opstellen volkshuisvestingsprogramma, woonzorgvisie en huisvestingsverordening

In het coalitieakkoord is aangegeven dat wij zorgen dat het goed wonen is en blijft in onze gemeente. Ook is er een regionale woondeal gesloten waarin we de woningbouwopgave hebben vastgelegd voor de komende jaren. Tevens wordt de Omgevingsvisie in 2023 vastgesteld die in 2024 zal moeten worden uitgewerkt in een volkshuisvestingsprogramma, woonzorgvisie en huisvestingsverordening

De uitwerking in een volkshuisvestingsprogramma, woonzorgvisie en huisvestingsverordening zijn nadere uitwerkingen vanuit de Omgevingsvisie die de kaders vormt voor de nog op te stellen omgevingsplannen. Voor het opstellen van de woonzorgvisie zijn bij de vaststelling van de begroting 2023 al middelen beschikbaar gesteld. Vanuit de behoefte aan woningbouw zijn we aan het onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor het realiseren van flexwoningen. Afhankelijk van besluitvorming hierover zal dit een financieel effect hebben in de komende jaren. Hierover staat ook iets opgenomen in Venster 1.

Economische ontwikkeling (inclusief toerisme en recreatie)

Actieprogramma Economische en toeristisch-recreatieve visie

In samenwerking met onze partners hebben we voor 2024 een groot aantal acties geformuleerd in 2024. Hiervoor zijn in de vastgestelde begroting al middelen opgenomen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om:

- Organiseren Dag van de Techniek
- Realisatie ruiterknooppuntennetwerk in de regio Hart van Brabant.
- Verhogen van de aantrekkelijkheid van de entrees in de dorpen.

Vanuit een **Wettelijke verplichting** is er een onderwerp waarvoor geld gereserveerd moet worden.

Actualisatie Beleidsregels voor personen die geen huishouden vormen

In april 2019 zijn de "Beleidsregels huisvesting van personen die geen huishouden vormen gemeente Loon op Zand" vastgesteld. Deze regels zijn nooit goed gecommuniceerd en zijn inmiddels gedateerd. In 2021 is het afsprakenkader arbeidsmigranten HvB vastgesteld. De beleidsregels dienen hieraan te worden geactualiseerd.

Speerpunten uit het coalitieakkoord op het gebied van opgaves voor wonen krijgen hiermee ook een plek. We hebben hiermee beleidsregels waaraan aanvragen kunnen worden getoetst. Mogelijk heeft dit effect op de uitvoering op het gebied van huisvesting en toezicht en handhaving.

Op basis van het **Coalitieakkoord** zijn er twee onderwerpen die komend jaar moeten worden opgepakt en uitgevoerd.

Opstellen gemeentelijk erfgoed/monumentenbeleid

In het coalitieakkoord is opgenomen dat we met een nieuw monumentenbeleid duidelijkheid scheppen over de manier waarop we ons erfgoed behouden. Zie venster drie, punt eenentwintig.

Cultureel erfgoed is van groot belang voor het karakter en de identiteit van de dorpen in onze gemeente. Het huidige beleid is summier en sluit niet meer aan bij onze wensen.

We willen een beleidsdocument voor erfgoed/monumenten waarin we aangeven wat onze visie op erfgoed is voor de komende tien/vijftien jaar, waarin we duidelijkheid scheppen over de manier waarop we ons erfgoed behouden en hierbij kaders ontwikkelen die aansluiten in het gedachtegoed van de Omgevingswet.

De uitvoering van het vastgestelde beleid zal ook middelen en inzet vragen. Dit wordt in het voorstel bij de vaststelling van het beleid voorgelegd aan de raad.

Deltaplan Biodiversiteit

We sluiten ons aan bij het Deltaplan Biodiversiteit. Biodiversiteit wordt hiermee een uitgangspunt bij de inrichting van de openbare ruimte. Wij stellen hiertoe beleid op, passen dit toe en rapporteren hierover jaarlijks naar de stichting "Samen voor biodiversiteit".

Vanuit het vastgestelde beleid, autonome ontwikkeling en de bedrijfsvoering worden een aantal zaken opgepakt in 2024. Deze zijn allemaal direct of indirect terug te leiden naar de vier werkvelden.

Opstallen Milieustraat

De opstallen van de milieustraat zijn van dusdanige slechte kwaliteit dat ze moeten worden vervangen. De opstallen zijn in het verleden niet meegenomen in de vervangingsinvesteringen in verband met de contractvorm die in het verleden is gekozen voor de exploitatie van de Milieustraat.

Om de kwaliteit te kunnen bieden die we willen op de Milieustraat moeten we overgaan tot de aanschaf van nieuw huisje (6x3) voor poortwachter en huisje (10x3) voor toezichthouders en groot onderhoud uitvoeren aan KCA (klein chemische afval) depot.

Vervangingsplan uitfasering PLL lampen

Door Europese wetgeving worden de zogenaamde PLL lampen in 2023 uit productie genomen en zijn dus op korte termijn niet meer leverbaar. Momenteel heeft de gemeente nog ongeveer 2.900 PLL lampen die we komende jaren vervroegd dienen te vervangen. Er kan echter niet gewoon een andere lamp worden ingedraaid, er moet een gehele armatuur worden vervangen. In 2023 is er met een extra krediet een voorraad PLL lampen aangeschaft, waardoor we niet in één keer 2.900 armaturen hoeven te vervangen. Hiermee wordt de vervanging van de armaturen minder urgent en kan dit over meerdere jaren worden uitgespreid.

Bij de vaststelling van het beleidsplan Openbare Verlichting hebben we een doelstelling geformuleerd voor het verLEDden van de openbare verlichting in het kader van energiebesparing en duurzaamheid. Het versneld vervangen van de PLL door LED zorgt ervoor dat we deze doelstelling sneller realiseren. Tevens levert het een bijdrage op in het beperken van de energie- en onderhoudskosten. Ook gaat de bedrijfszekerheid van de openbare verlichting hiermee omhoog. Er zullen minder storingen zijn in onze installatie.

Parkeerapp voor parkeervergunningen voor bezoekers

We hebben in de gemeente (digitale) parkeervergunningen. Momenteel kunnen bewoners in het parkeervergunningen gebied hun bezoek aanmelden via een website of ze beschikken over een fysieke parkeervergunning.

Het aanmelden via de website is omslachtig en ingewikkeld voor bewoners die het internet lastig vinden. De fysieke vergunning bemoeilijkt de controle van de parkeervergunningen. Controle vindt digitaal plaats door kentekens te scannen. Bij fysieke vergunningen werkt dit niet, wat fraude in de hand kan werken.

We willen gebruik gaan maken van een parkeerapp voor het bezoekersparkeren en de fysieke bezoekersvergunningen uitfaseren. Het parkeren van bezoek voor de bewoners in de parkeervergunningen gebieden en ook het toezicht worden hiermee vereenvoudigd.

Projecten riolering

In de Vaertenbuurt wordt in 2024 de wegen en het groen vervangen en in delen vinden riool vervangingen plaats. Hiervoor is al een krediet opgenomen in de begroting 2024. Uit de inspectie blijkt het riool in de Oude Vaert van mindere kwaliteit te zijn. We willen de rioolvervanging Oude Vaert meenemen met het project de Vaartbuurt.

Bewegwijzering Europalaan ter hoogte van wisselstroken

Dit is een uitwerking van de Verkeersvisie 2025. We willen de bereikbaarheid van de recreatievoorzieningen verbeteren en we accepteren geen filevorming onder normale omstandigheden.

De huidige (tijdelijke) bewegwijzering op de wisselstroken wordt vervangen door dynamische bewegwijzering. Hierdoor verbetert de benutting van alle rijstroken vanaf de N261 naar de Efteling. De afwikkelcapaciteit wordt groter en daardoor neemt het risico op filevorming op de N261 af.

Onderzoek takenoverheveling naar OMWB

We besteden onze vergunningverlening, toezicht en handhavingstaken (VTH) op milieugebied uit aan de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB). De OMWB geeft ook milieuadviezen over ruimtelijke procedures bij projecten.

Binnen de formatie van de Afdeling VTV voeren we intern ook een aantal milieutaken uit. Het gaat dan om milieuadvies bij ruimtelijke procedures (kleinere projecten), bodem-, geluid- en stikstof advies bij omgevingsvergunningen. De interne taken met betrekking tot de OMWB vallen hier ook onder. Die hebben betrekking op ambtelijke overleggen, opstellen werkprogramma's adviseren college en gemeenteraad in voorkomende gevallen.

De interne advisering ligt nu bij één (ingehuurd) persoon. Gelet op de beperkte omvang en de arbeidsmarkt zien we geen perspectief om dit in vaste formatie ingevuld te krijgen. Het werkveld wordt steeds specialistischer en de continuïteit bij één persoon is onvoldoende gewaarborgd. Om die reden is onderzoeken we de overgang van deze inhoudelijke taken naar de OMWB, met de bijbehorende voor- en nadelen.

Er zijn verschillende risico's te benoemen.

Stikstofproblematiek

In verband met landelijke regelgeving omtrent stikstof en de ligging van onze gemeente nabij een nationaal park is een risico ontstaan in projecten. Er zullen projecten worden uitgesteld en extra onderzoekskosten moeten worden gemaakt. Mogelijk krijgen sommige projecten zelfs geen doorgang. Voor nu is de situatie niet veel veranderd ten opzichte van oktober 2022. De berekeningen van de stikstofbelasting moeten op 0 mol/ha uitkomen, indien dit niet het geval is dan kan er vertraging optreden. Daarnaast heeft het ook effect op aanvragen die worden gedaan voor woningbouw met het effect op inzet vanuit de organisatie.

Aanbesteding contract integraal beheer openbare ruimte

Voor het integraal beheer van de openbare ruimte hebben we een integraal contract met raamovereenkomst voor een periode van 4 jaar. Deze periode is op 1 april 2024 afgelopen. Om tot een nieuw contract te komen moet een nieuwe Europese aanbestedingsprocedure worden doorlopen. Gunning van dit Ibor contract zal geschieden op basis van de 'beste prijs-kwaliteitverhouding' (bpkv). Dit betekent dat de aangeboden kwaliteit door de inschrijvers een belangrijk onderdeel uitmaakt van gunning en niet per definitie de laagste inschrijfprijs doorslaggevend is.

Aanbesteding huis aan-huis ophalen van restafval, GFT en PMD

De gemeente Loon op Zand verzamelt huis aan-huis verschillende afvalfracties. Het betreft afvalstromen restafval, GFT en PMD afkomstig van inwoners van de gemeente Loon op Zand.

De doelstelling van deze aanbesteding is het afsluiten van een overeenkomst met één inschrijver voor het inzamelen huis aan-huis van de verschillende afvalstromen restafval, GFT en PMD.

De procedure die gevolgd wordt is een Europese openbare procedure volgens de Aanbestedingswet 2012, gewijzigd d.d. 1 juli 2016, inclusief het bijbehorende Aanbestedingsbesluit. De opdracht wordt, aan de inschrijver gegund die de beste aanbieding op basis van prijs-kwaliteitsverhouding heeft gedaan (beste PKV).

Aanbesteding contract Milieustraat

De gemeente Loon op Zand zamelt verschillende afvalfracties gescheiden in op haar milieustraat. Het betreft afvalstromen afkomstig van inwoners van de gemeente Loon op Zand.

De doelstelling van deze aanbesteding is het afsluiten van een overeenkomst met één inschrijver voor het algemene beheer van het milieustraat plus het verzorgen van transport en verwerking van diverse afvalstromen vanaf het milieustraat.

De procedure die gevolgd wordt is een Europese openbare procedure volgens de Aanbestedingswet 2012, gewijzigd d.d. 1 juli 2016, inclusief het bijbehorende Aanbestedingsbesluit. De opdracht wordt, aan de inschrijver gegund die de beste aanbieding op basis van prijs-kwaliteitsverhouding heeft gedaan (beste PKV).

Financiële consequenties

Categorieën en maatregelen	2024	2025	2026	2027
Omgeving				
Nieuw Integraal Beheerprogramma Openbare Ruimte (IBOR) inclusief beheerplannen	PM	PM	PM	PM
Wonen				
Opstellen volkshuisvestingsprogramma, woonzorgvisie en huisvestingsverordening	75			
Economische ontwikkeling (inclusief toerisme en recreatie)				
Actieprogramma Economische en toeristisch-recreatieve visie				
Wettelijke verplichting				
Stikstofproblematiek	PM	PM	PM	PM
Actualisatie Beleidsregels voor personen die geen huishouden vormen	25			
Coalitieakkoord				
Opstellen gemeentelijk erfgoed/monumentenbeleid	95			
Duurzaamheidsprogramma met actieplan	100	100	100	100
Deltaplan Biodiversiteit	17	2	2	2
Voortzetting bestaand beleid en pilots				
Aanbesteding contract integraal beheer openbare ruimte	PM	PM	PM	PM
Aanbesteding huis aan-huis ophalen van restafval, GFT en PMD	PM	PM	PM	PM
Aanbesteding contract Milieustraat	PM	PM	PM	PM
Opstellen Milieustraat	50			
Parkeerapp voor parkeervergunningen voor bezoekers	4	4	4	4
Overhevelen taken naar de omgevingsdienst	23	23	23	23
Totaal (excl. PM)	389	129	129	129

Investerings

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Vervangingsplan uitfasering PLL-lampen	200	200	200	200
Vervanging hekwerken rond terreinen en verLEDden veldverlichting sportacc. venster 2	1.000			
Speelvoorziening Hogevaart	150			
Projecten riolering	170			
Bewegwijzering Europalaan thv wisselstroken	225			
Duurzame toekomstlening	500			
Projecten klimaatmaatregelen Strieckenlaan en omgeving	300			
Pilot Vergroening Amerikastraat	125			
Huisvesting De Vaert en Van Haestrechtcollege				PM
Totaal	2.670	200	200	200